

משרד החינוך התרבות והספורט
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על החינוך המוסיקלי בחמ"ד

מזמור שיר

חלק ה'

שבעת ימי בראשית

תוכנית ייחודית לחינוך המוסיקלי בחמ"ד

משרד החינוך התרבות והספורט
מינהל החינוך הדתי

מזמור שִׁיר חלק ה'

שבעת ימי בראשית

שירים מן המקורות, תפילה, מסורת ופיוט
וקובץ של יצירות מוסיקליות

בכתיבת החוברת השתתפו:

אילה רייכרט- מפקחת ארצית על החינוך המוסיקלי
בחמ"ד.

רונית יעקבי- מדריכה ארצית.
לאה אולשר- מלחינה ומעבדת.
אילנה שרגו- מדריכה, כתיבת תווים, תזמור.
רחלי קינד- עיצוב גרפי.

מהדורה ניסויית תשס"ד 2004

ניתן להשיג את הקלטת עם השירים והמנגינות
אצל הגב' לאה אולשר בטלפון: 052-2786661

מזמור שיר

חלק ה'

תכנית ייחודית לחינוך המוסיקלי בחמ"ד

מזמור שיר חלק ה' היא תכנית ייחודית בחינוך המוסיקלי אשר נכתבה, נערכה והופקה במיוחד עבור מוסדות החינוך בחמ"ד. בחוברת זאת, מוגש קובץ של יצירות ושירים מן המקורות: שירי תפילה, מסורת ופיוטים בנושא הבריאה והשבת. הפעם נבחר החומר מתוך רפרטואר מסורתי, לצד יצירות מוסיקליות אומנותיות. הקובץ מומלץ ללימוד בשיעורי המוסיקה ובכלל.

מן הראוי שכל התלמידים במוסדות החינוך הממלכתיים דתיים והממלכתיים, יכירו את השירים שבתכנית "מזמור שיר ה' " הבריאה והשבת, ובאמצעותם יחזקו ויפנימו את האמונה בקדוש ברוך הוא. חומר מוסיקלי זה יהווה חלק בלתי נפרד מן הרפרטואר בחינוך המוסיקלי, דרכו ילמדו התלמידים את שפת המוסיקה, מרכיביה והשלכותיה בשירה, בתנועה ובנגינה.

התכנית "מזמור שיר ה' " מושתתת על יסודות מוסיקליים ורקע תוכני יהודי, והכוונה היא, שהשימוש בה יעשה הן ע"י המורה למוסיקה, והן ע"י המורה הכולל/ת, תוך שיתוף פעולה פורה ומפרה ביניהם.

בהצלחה ובהנאה לכולם!

אילה רייכרט

מפקחת ארצית על החינוך המוסיקלי בחמ"ד

תודות:

למלחינים, למוסיקאים, לזמרים, למעבדים, למנהלי המקהלות, ולחזנים ששמחו ששירם מתפרסם ב"מזמור שיר הי'".

❖ לאה אולשר- מלחינה ומעבדת.

❖ לחזן עזי שוורץ

❖ עזרא ברנע - מכון "רננות"

❖ מתי נחשון- קריאה בתורה

הוראות לשימוש בחוברת

חוברת זאת מיועדת למורים למוסיקה ולמורים כוללים. השימוש בחוברת יעשה ברמות מקצועיות שונות בהתאם למטרות שונות כמו שיעור, טקס וכד', ובהתאם לרמת הידיעות של התלמידים, שכבת הגיל, והאמצעים הטכניים והלוגיסטיים העומדים לרשות המורה במוסד החינוכי.

הפעילויות המובאות בחוברת זו הן בבחינת הצעות בלבד. הרעיונות המובאים בה מהווים פתח למגוון עשיר של פעילויות נוספות אשר המורים והתלמידים, כאחד, יכולים להציע ולפתח.

מומלץ לנצל את העקרונות ואת הפעילויות המוצעים בחוברת גם בשירים, שאינם כלולים בה, ושיש עניין ללמדם או לעסוק בהם בצורה זו או אחרת.

החוברת מיועדת לתלמידים בגילאים שונים, וניתן ליישמה בהתאם לרמות העשייה המתאפשרות בכל גיל.

עולם נפלא

לאה אולשר

Soprano

Glockenspiel

Wind Chimes

7

ש - ב - ת - ר א - ב - ש
ש - ב - ת - ר א - ב - ש

קים - לו - א
קים - לו - א

ך - שי - ע - מ - ב - ר מה
ך - שי - ע - מ - ב - ר

S

Glk.

W. Ch.

7

ש - ב - ת - ר א - ב - ש
ש - ב - ת - ר א - ב - ש

קים - לו - א
קים - לו - א

ך - שי - ע - מ - ב - ר מה
ך - שי - ע - מ - ב - ר

S

Glk.

W. Ch.

13

1

2

ש - ב - ת - ר א - ב - ש
ש - ב - ת - ר א - ב - ש

קים - לו - א
קים - לו - א

ך - שי - ע - מ - ב - ר מה
ך - שי - ע - מ - ב - ר

S

Glk.

W. Ch.

19

ש - ב - ת - ר א - ב - ש
ש - ב - ת - ר א - ב - ש

קים - לו - א
קים - לו - א

ך - שי - ע - מ - ב - ר מה
ך - שי - ע - מ - ב - ר

S

Glk.

W. Ch.

26

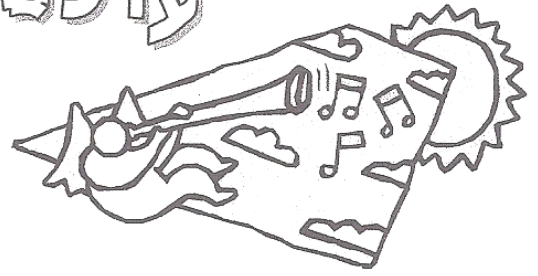
ש - ב - ת - ר א - ב - ש
ש - ב - ת - ר א - ב - ש

קים - לו - א
קים - לו - א

ך - שי - ע - מ - ב - ר מה
ך - שי - ע - מ - ב - ר

עולם נפלא

מילים ולחן: לאה אולשר

מה רבו מעשיך אלוקים!
שבראת בששת ימים!
משמי מרום תכולים,
עד עומק המצולה,
הביטו וראו, איזה עולם נפלא!

מה רבו מעשיך אלוקים!
שבראת בששת ימים!
מפיל כבוד, ענק,
עד איילה קלילה,
הביטו וראו, איזה עולם נפלא!

והניגון הזה נמשך,
כצלילי פלאים של משק כנפי מלאך,
יחזור תמיד ישוב אלינו,
כי הוא שלי, שלך ושלך.

מה רבו מעשיך אלוקים!
שבראת בששת ימים!
משיאי הרים,
ועד בקעה תלולה,
הביטו וראו, איזה עולם נפלא!

מה רבו מעשיך אלוקים!
שבראת בששת ימים!
מהנץ אור יום,
עד רדת אפילה,
הביטו וראו, איזה עולם נפלא!

והניגון הזה נמשך,
כצלילי פלאים של משק כנפי מלאך,
יתגלגל תמיד אלינו,
כי הוא שלי, שלך ושלך.

רקע כללי:

השיר מכין את הילדים לקראת נושא הבריאה, ולכן מומלץ לפתוח אתו את הנושא.

רקע מוסיקלי:

מבנה: א א ב

חלק א' מתחלק לשני חלקים. הוא מתחיל בסולם רה מזור ומתחלף לרה מינור, כשהדרגה הרביעית תמינורית מופיעה על השורות השלישית של השיר. 2 השורות הראשונות מתחילות בקפיצה של טונה, ובכך מדגישות את משמעותו של הטקסט, המדבר על עוצמתו וגדלותו של הקב"ה. חמננד הגדול של חלק א' והקווים המלודיים העולים והיורדים לאורך השיר מבליטים את הטקסט, ואת המשמעות הרחבת ותעשירה של הבריאה.

חלק ב' מאופיין בזרימה מלודית של מהלכי סקונדות בעיקר, ובצבע חמיוחד של סולם פה מזור. הוא נותן מעין תחושה של חיבור וגמור בק הבריאה ובני האדם.

הצעות לדרכי עבודה:

נקודת מוצא לתנועה: כל תלמיד יקבל מבחר של כדים או סרטים בצבעים שונים, ויחזיק אותם קרוב לרצפה.

❖ לאורך החלק הראשון יניעו התלמידים את האבזור באופן חופשי בחלל, לפי חסו המלודי של השיר ולפי משמעות המילים.
בחלק השני יניח כל תלמיד את האבזור על הרצפה, ינוע במרחב ובסוף יחזור לנקודת המוצא.

❖ בהאזנה נוספת יצייר כל תלמיד את העולם מנקודת המבט שלו, ויבטא את משמעותו של העולם בשבילו בכתובה.

❖ התלמידים ימציאו טקסט משלהם, שיחליף את השורות 3, 4 בחלק א' של השיר, ויחברו לרן מנגינת חדשה.

"שבעת ימי בראשית"

יום ראשון

בראשית א' (1-5)

בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ. והארץ הייתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום ורוח אלוקים מרחפת על פני המים. ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור. וירא אלוקים את האור כי טוב ויבדל אלוקים בין האור ובין החושך. ויקרא אלוקים לאור יום ולחושך קרא לילה ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד.

• יום א' קטע סיני "אצלרנדו" / מחבר לא

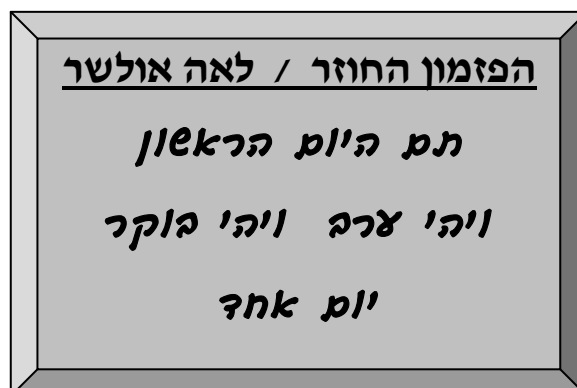
ידוע

מבנה הקטע א' ב' קודה.

המשפטים ברובם לא סימטרים, ולכן יש תחושה של מוסיקה אבסטרקטית, שמזמינה עבודה יצירתית, ואילתור בתנועה ובכלי נגינה. הכיתה תתחלק לשתי קבוצות.

חלק א' מלווה ע"י מגוון של כלי הקשה, והוא יכול לתאר את התוהו ובוהו. התלמידים של הקבוצה הראשונה יקבלו סוגים שונים של כלי הקשה, וכל ילד בתורו ילווה באילתור את המוסיקה.

בחלק ב' מצטרפים כלי מיתר, והוא יכול לתאר את קרני האור המתגלות. התלמידים בקבוצה השניה ילוו בתנועה, בזה אחר זה צורות של קרני השמש. הקטע מסתיים בקודה קצרה, שבה שומעים שירה: כל הילדים עומדים ב"פריז" ושרים את המילה "אור".

יום שני

בראשית א' (6-8)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לַמַּיִם. וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהִי כֵן. וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמַיִם וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי.

• יום ב' שושנים של פחם / יהודה פוליקר

מבנה: א' א' ב' א' ב' ג' מעבר א קודה

התלמידים יתחלקו לשלוש קבוצות: א' תחזיק בד בצבע כחול, ב' תחזיק בד בצבע תכלת, ולקבוצה ג' - מטפחות בצבע לבן לכל ילד.

בחלק א' תניע קבוצה א' את הבד הכחול נמוך וקרוב לרצפה, בתנועות קטנות עולות ויורדות, ומצד לצד בסדר הבא: משפט ראשון מעט למעלה, בשני למטה, ובשלישי מצד לצד.

בחלק ב' תרים קבוצה ב' את הבד בצבע התכלת, ותסתובב איתו במעגל, מעל הילדים מקבוצה א'.

בחלק ג' תנוע קבוצה ג' עם המטפחות הלבנות בפיזור בחדר באופן חופשי, ובמעבר תניח אותם על הבד הכחול.

בא' האחרון ינועו ביחד קבוצה א' וב', במקביל בשני גבהים, ואיתם גם קבוצה ג' עם המטפחות הלבנות.

שושנים של פזם

תזמור: אילנה שרגו

A

Soprano Recorder

Glockenspiel

Bells (בפעם הראשונה - אורח)

Wood Blocks

Finger Cymbals (בפעם האחרונה - סיום)

8 *Fine*

S. Rec.

Glk.

Bls.

W. Bl.

F. Cym.

15 **B**

S. Rec.

Glk.

Bls.

W. Bl.

F. Cym.

23 *Go To Measure 1*

S. Rec.

Glk.

Bls.

W. Bl.

F. Cym.

27 **C**

S. Rec.

Glk.

Bls.

W. Bl.

F. Cym.

31

S. Rec.

Glk.

Bls.

W. Bl.

F. Cym.

36 *D.C. al Fine*

S. Rec.

Glk.

Bls.

W. Bl.

F. Cym.

D.C. al Fine

D.C. al Fine

D.C. al Fine

D.C. al Fine

יום שלישי

בראשית א' (9-13)

וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְקוֹו הַמִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וַתֵּרָאָה הַיִּבְשָׁה וַיְהִי כֵן. וַיִּקְרָא אֱלֹקִים לַיִּבְשָׁה אֶרֶץ וּלְמַקְוֹה הַמִּים קָרָא יָמִים וַיִּרָא אֱלֹקִים כִּי טוֹב. וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים תִּדְשָׂא הָאֶרֶץ דָּשָׂא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פֶרִי לְמִינֵהוּ אֲשֶׁר בּוֹ עַל הָאֶרֶץ וַיְהִי כֵן. וַתּוֹצֵא הָאֶרֶץ דָּשָׂא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וַיִּרָא אֱלֹקִים כִּי טוֹב. וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי.

• " יונה לבנה " / קטע יוני

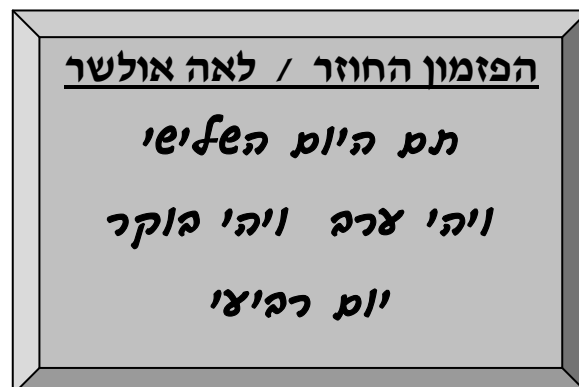
מבנה: א' א' ב' ב' א' א' ב' ב'

הכיתה מחולקת לארבע קבוצות: שתי קבוצות של פרחים ושתי קבוצות של עצים. חלק א' בנוי מ 4 משפטים יורדים בסקבנצות, ועוד שני משפטים: האחד פותח, והשני סוגר. כל תלמיד מהקבוצה הראשונה יחביא מטפחת בכפות ידיו, כמו ניצן של פרח שלא נפתח, ובארבעת המשפטים הראשונים יניע אותן בסיבובים בכיוונים שונים. במשפט החמישי יפתח את כפות הידיים והמטפחת תתגלה כמו פרח, ובמשפט השישי יניע את הידיים עם ה"פרח" מצד לצד.

חלק א' חוזר עם הקבוצה השניה.

חלק ב' בנוי משלושה משפטים: שניים קצרים ואחד ארוך.

התלמידים בתפקיד העצים יעמדו ויניעו את כפות הרגליים כמו שורשים, במשפט הראשון. אח"כ יניעו את המותניים כמו גזע של עץ במשפט השני. ובמשפט השלישי יניעו את הזרועות, כפות הידיים והאצבעות, כמו ענפים ועלים. בחלק ב' החוזר הקבוצה השניה תחזור על אותן התנועות, אבל בסוף המשפט האחרון יפתחו התלמידים את כף ידם, ויגלו "פרי", שהיה חבוי שם.

"יונה לבנה" קטע יוני

3/4

3/4

Saw

5

Glissando

Glissando

2/4

5

7

9

יום רביעי

בראשית א' (14-19)

ויאמר אלוקים יהי מאורות ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה. והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים. והיו למאורות ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן. ויעש אלוקים את שני המאורות הגדולים את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים. ויתן אותם אלוקים ברקיע השמים להאיר על הארץ. למשול ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החושך וירא אלוקים כי טוב. ויהי ערב ויהי בוקר יום רביעי.

• "קסטלינה" / מאסנה

מבנה: א, א, ב, ב, מעבר, א, א, ג, א, א, ד, ד, מעבר, א, א, ב, ב, קודה
התלמידים יושבים במפוזר על הרצפה בתפקיד הכוכבים, כשהם מחולקים לשתי קבוצות, למעט תלמיד אחד בתפקיד הירח, ועוד תלמיד אחד בתפקיד השמש.

חלק א - פיאנו כוכבים - קבוצה א' של הכוכבים מניעה את אצבעות הידיים.

חלק א - חוזר - קבוצה ב' מחקה אותה.

חלק ב - פורטה ירח - התלמיד בתפקיד הירח נעמד, ומניע יד אחת בתנועות,

שמביעות אנרגיה חזקה.

חלק ב - חוזר - היד השניה מחקה בתנועה את הראשונה.

חלק א - התלמידים הכוכבים קמים, ונעים בחדר בהליכה חרישית מסביב לירח.

חלק א - החוזר - מתיישבים סביבו.

חלק ג - פורטה - התלמיד בתפקיד השמש קם, ושולח קרניים באמצעות סרטים.

חלק א - התלמידים בתפקיד הכוכבים קמים, והולכים מסביב לשמש.

חלק א - החוזר - מתיישבים סביבה.

חלק ד - הילד בתפקיד הירח מתנועע.

חלק ד - החוזר - הילד בתפקיד השמש מתנועע.

חלק א - התלמידים בתפקיד הכוכבים מתפצלים לשתי קבוצות, ומסדרים שני

מעגלים מסביב לירח ולשמש.

חלק ב - הכוכבים הולכים במעגל מסביב לירח ולשמש.

חלק ב - החוזר - משנים כיוון.

קודה - הכוכבים מתקרבים ומתרחקים מהירח ומהשמש, ולקראת הסוף

כששומעים מוטיבים מחלק א, מתפזרים בחדר. כל ילד מסתובב סביב

עצמו, ונעמד בסוף היצירה ב"פריז" (תנועה קפואה).

הפזמון החוזר / לאה אולשר: תם ה'אם הרביעי ו'הי ערב ו'הי בוקר יום חמישי

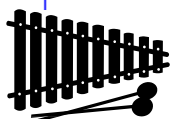
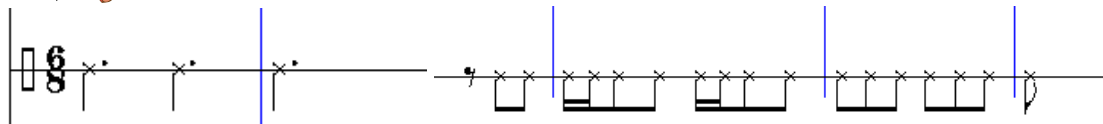
קסטלינה

ז'יול מאסנה

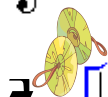
מבנה: א'-א'-ב'-ב'-מעבר-א'-א'-ג'-א'-א'-ד'-ד'-מעבר-א'-א'-ב'-ב'-קודה

הקדמה

א'

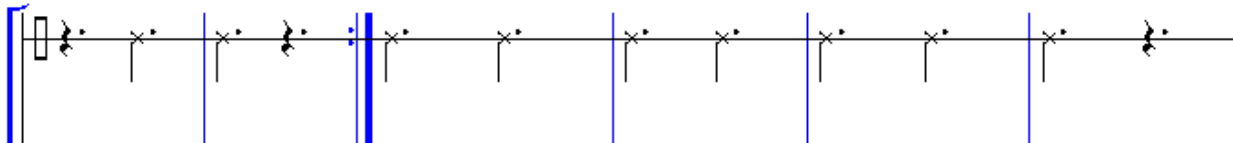
או

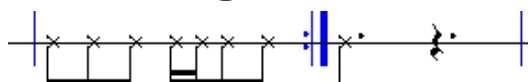
לחזור ל- א'

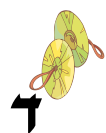
ג

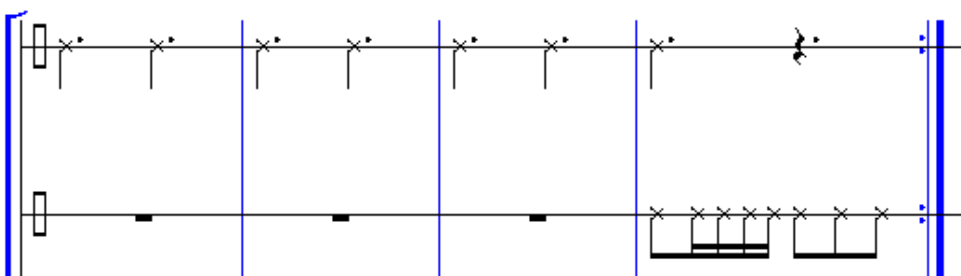
מעבר:

לחזור ל- א'

ד

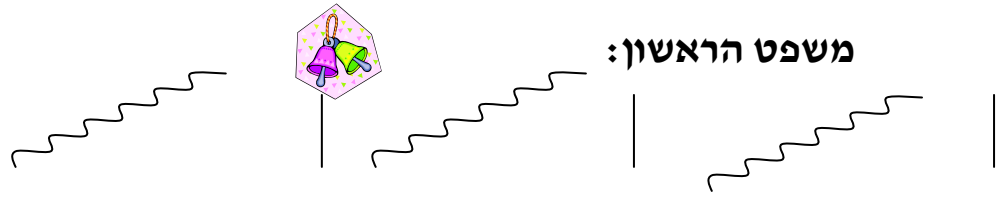

לחזור ל- א'

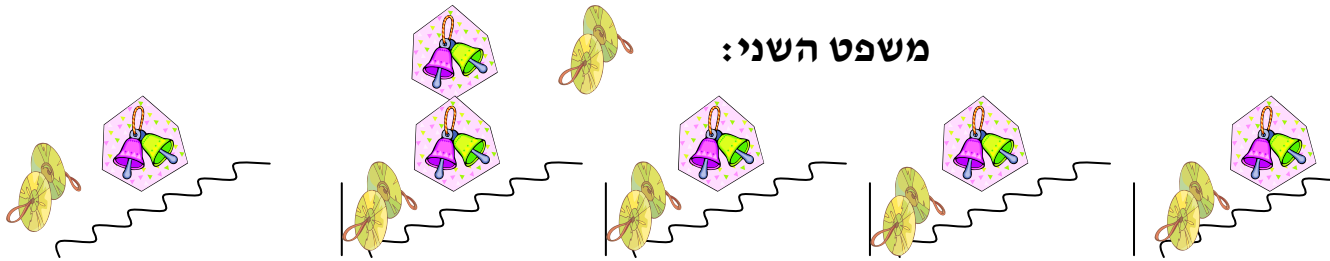
(קסטלינה)

קודה :

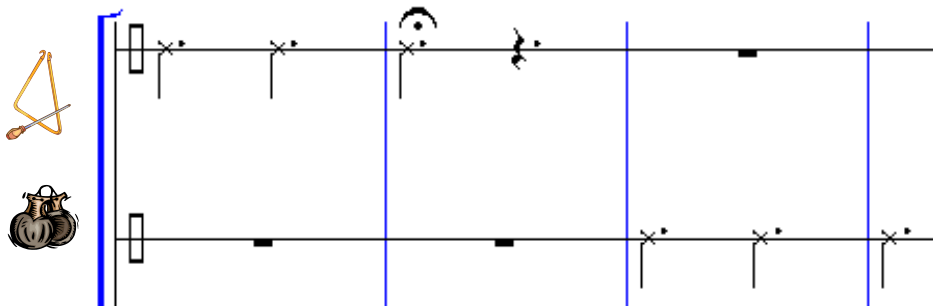
משפט הראשון:

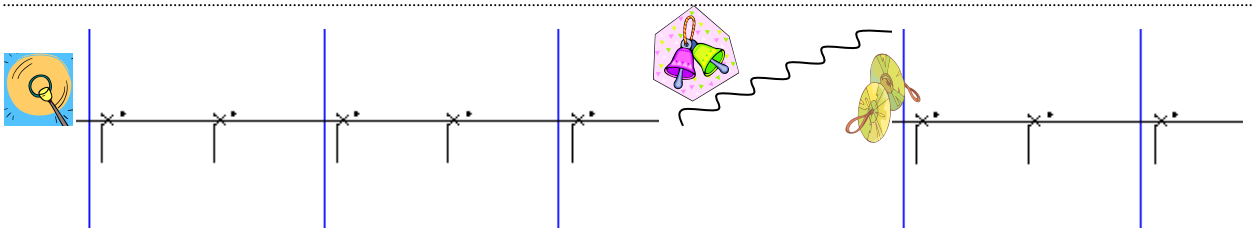
משפט השני:

חיקוי של א' בביצוע ריתמי:

חזרה ל-א'
סיום:

יום חמישי

בראשית א' (20-23)

וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יִשְׂרָעוּ הַמַּיִם שְׂרֵץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ עַל פְּנֵי רִקְיעַ הַשָּׁמַיִם. וַיִּבְרָא אֱלֹקִים אֶת הַתַּנִּינִים הַגְּדֹלִים וְאֶת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרֹמֶשֶׁת אֲשֶׁר שְׂרָעוּ הַמַּיִם לְמִינֵהֶם וְאֶת כָּל עוֹף כְּנָף לְמִינֵהוּ וַיֵּרָא אֱלֹקִים כִּי טוֹב. וַיִּבְרָךְ אוֹתָם אֱלֹקִים לֵאמֹר פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הַמַּיִם בַּיָּמִים. וְהָעוֹף יִרְבֶּה בָּאָרֶץ. וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם חֲמִישִׁי.

• הנושא מתוך הפרק השני של רביעית "דג

השמך " / שוברט - מילים רונית יעקבי

מבנה: א א ב ב'

א. דגים קטנים אנחנו, זריזים חמקמים
שוחים וצוללים פה במים עמוקים

ב. ויחד מתחתינו יש גם קיפודים
שלא שוחים כמונו בשונית שוכנים,
שלא שוחים כמונו בשונית שוכנים.
ב'.

ויחד מתחתינו יש גם תמנונים
זרועות שולחים אלינו הם מסוכנים
זרועות שולחים אלינו הם מסוכנים.

הצעות לפעילות

הכיתה מחולקת לשלוש קבוצות:

בשלב הראשון יאזינו הילדים ליצירה ויתחלקו לשלוש קבוצות, ותוך כדי האזנה כל קבוצה תצייר או תיצור אחד מבעלי החיים המוזכרים בשיר. קבוצת הדגים תצייר על קרטון, ואח"כ תגזור את האובייקט ותחבר אותו לחוט. קבוצת הקיפודים תיצור קיפוד ע"י חיבור של גומיות. וקבוצת התמנונים תיצור תמנון גדול מבד ותצייר ותצבע עליו.

בשלב הבא ובהאזנות נוספות, כל קבוצה תנוע עם האביזרים שהכינה, לפי החלקים השונים, תמציא תנועות מתאימות ותציג אותן בפני שאר הילדים.
הילדים יכולים גם להמציא מילים אחרות למנגינה, על אותם בעלי החיים, או להוסיף בתים על בעלי חיים נוספים ששוכנים בתוך המים, וליצור פעילויות דומות גם להם.

הפזמון החוזר / לאה אולשר: תם ה'ואם החמישי ויהי ערב ויהי בוקר יום שישי

דג השמך

פרנק שוברט

Soprano
 Soprano Recorder
 Glockenspiel
 Triangle

6

S
 S. Rec.
 Glk.
 Trgl.

11

S
 S. Rec.
 Glk.
 Trgl.

16

S
 S. Rec.
 Glk.
 Trgl.

יום שישי

בראשית א' (24-31)

ויואמר אלוקים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן. ויעש אלוקים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלוקים כי טוב. ויואמר אלוקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרומש על הארץ. ויברא אלוקים את האדם בצלם אלוקים ברא אותו זכר ונקבה ברא אותם. ויברך אותם אלוקים ויואמר להם אלוקים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרומשת על הארץ. ואמר אלוקים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה. ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאוכלה ויהי כן. וירא אלוקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד ויהי ערב ויהי בוקר יום שישי.

• מתוך מוסיקה על פני המים / הנדל

מבנה: א ב א

בחלק א' ניתן לשמוע תזמורת של כלי מיתר, וקטעי סולו של חצוצרות וקרנות לסירוגין. נחלק את הכיתה לילד סולן (אדם), ילדה סולנית (חוה), ושאר הילדים - כל בעלי החיים. את תפקיד התזמורת יבצעו בעלי החיים, הקרנות - חווה והחצוצרות - אדם. אדם וחווה יצעדו בחדר על פי התפקידים המוסיקליים שלהם ושאר הילדים, בעלי החיים, ילכו מסביבם במעגל, בעת נגינת תזמורת כלי המיתר.

בחלק ב' כל אחד מבעלי החיים יציג את עצמו בתנועה אופיינית לו.

ניתן להוסיף אביזרים, תלבושות, מסכות, על מנת להדגיש את התפקידים השונים.

שיר השבת

לאה אולשר

Dm Gm Dm
 בת - ש - ה ה - בא - כש-ו לם - עו - ל רה - ווי - א ה - בא ד - ח

5 Dm Gm Bb
 ש - ה בת - ש - ה - ה - בא - כש-ו לם - עו - ל רה - ווי - א ה - בא ק - דו -

9 Dm A D Gm C F Bb
 ש - ה הא - הא הא כי -ם - לא - מ ה - כל - ו רה - שי מרו - א ש - בת - ש -

13 Gm A Dm D Gm C F Bb
 לום יה - לו - ל - ה יה כי -ם - לא - מ ה - כל - ו רה - שי מרו - א ש - בת - ש -

17 Gm A Dm D G C F Bb
 לום יה - לו - ל - ה יה ש - בת - ש לום ש - בת - ש לום ש - בת - ש

21 Gm A D D
 בת ש - לום א - ל - לו - יה ש - בת - ש יה

ש - - - בת ש - בת בת

שבת

שיר השבת / לאה אולשר

א.

וכשבאה השבת לעולם

באה אווירה חדשה

וכשבאה השבת לעולם

באה אווירה של קדושה

ב.

וכל המלאכים אמרו שירח

ג.

שבת שלום הללויה

רקע כללי

השיר נכתב בכדי להכניס את הילדים לאווירת הקדושה של השבת .
ניתן להתחיל את קבלת השבת בכיתה בשיר זה, היוצר את האווירה הייחודית של שבת.

מאפייני השיר:

השיר בנוי משלושה חלקים :

א' מאופיין במנעד מצומצם של קורטה עם דגש על הסקונדה הקטנה - מי פה, ובסיומו קפיצה של קוינטה ומליסמה על ההברה האחרונה של המלה "קדושה", המסתיימת על הטרצה המז'ורית. סיומת זאת "מכריזה" על כניסת השבת.

ב' מתחיל ב "וכל המלאכים..." ומתאפיין בעליה של סקונדות . חוזר פעם שניה ומסתיים על הטוניקה.

ג' מאופיין בעבודה קונטרפונקטית בין שני הקולות המתארים את "קולות המלאכים".

הצעות לדרכי עבודה:

- אביזרים : מטפחות ראש לבנות וכוסות קידוש לבנים.
- עמידת מוצא - טור בנות עומד מול טור בנים.

א.

הבנות מכסות את פניהן בכפות הידיים	וכשבאה השבת לעולם
הבנות מניעות את כפות הידיים בסיבובים	באה אווירה חדשה
	וכשבאה השבת לעולם
	באה אווירה של קדושה

ב.

הבנים מרימים את כוס הקידוש	וכל המלאכים אמרו שירה
----------------------------	-----------------------

ג.

פוסעים זה אל זה וחוזרים לעמידת המוצא	שבת שלום הללויה
--------------------------------------	-----------------

- ניתן לבצע את השיר בשני קולות כיתה, במקהלה או בליווי כלי.

שלמה אלקבץ

[illegible]

לכה דודי / שלמה אלקבץ

לכה דודי לקראת כלח
פני שבת נקבלח
שבת שלום שבת שלום ומבורך

רקע כללי:

הפזמון מתוך "לכה דודי" הנאמר בקבלת שבת. פיוט זה ממשיך את הקרבה בין הקב"ה הבא לקראת עם ישראל, בעת קבלת שבת המלכה.

מאפייני השיר:

מבנה א ב

א נפתח בקדמה שיוצרת הדגשת המלה "לכה", ובכך מביאה מעין תאוצה לשיר. החלק חוזר פעמיים, והמנעד שלו הוא אוקטבה.

ב חלקו הראשון של חלק זה מתחיל גבוה יותר, שיוצר הדגשה על "שבת שלום", והחלק השני שלו הוא מעין וריאציה על המוטיב של קפיצת הקוורטה, והמקצב המנוקד שבחלק א. גם בחלק ב נפתח כל משפט בקדמה, היוצרת הנעה ו"מימוש" של ההליכה לקראת שבת...

הצעות לדרכי עבודה:

- חלק א יושר ע"י הכתה וחלק ב' ע"י סולן.
- משפט ראשון של חלק א' יושר ע"י סולן, והמשפט השני "פני שבת נקבלה" ע"י הכתה. משפט ראשון של חלק ב' יושר ע"י הסולן, והמשפט השני "שבת שלום ומבורך" ע"י הכתה.
- אפשרות נוספת לשירה: למשפט השני של חלק ב' "שבת שלום ומבורך". הכתה מתחלקת לשתי קבוצות, שישירו זו אחר זו את צמד המילים "שבת שלום". ואת המילים "שבת שלום ומבורך" ישירו כולם.
- ניתן ללוות את החלק השני בשלישים ובמצילות, במקצב של חצי תו.

הכתה מתחלקת לשני טורים היושבים זה מול זה.

טור א' מוחא כפיים לפי הפעמה מניף ידיים מצד לצד כנ"ל טור ב' כל טור מחבר ידיים ומתנועע מצד לצד ומרימים ידיים ביחד למעלה בחזרה על חלק זה קמים	לכה דודי לקראת כלה פני שבת נקבלה שבת שלום שבת שלום שבת שלום ומבורך
טור א' מתקדם לפי הפעמה לעבר ב' תוך כדי מחיאות כפיים עמידה והנפת ידיים מצד לצד כנ"ל טור ב' מושיטים ידיים לבן הזוג מהטור שממול ורוקדים נעצרים ומרימים ידיים ביחד	לכה דודי לקראת כלה פני שבת נקבלה שבת שלום שבת שלום שבת שלום ומבורך

שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם

עממי
עיבוד : גיל אלדמע

Soprano
Alto
Bass

יוֹן - עַל כִּי-אֵל מַלְאָכָיו שֶׁ-הֵם לֹא-מֵלְכֵינוּ שֶׁ-לֹא עָלֵינוּ

S
A
B

הוּא רֹךְ-בְּדוֹשׁ קִיּוֹן הוּא רֹךְ-בְּדוֹשׁ קִיּוֹן הוּא רֹךְ-בְּדוֹשׁ קִיּוֹן

S
A
B

מִי-יוֹן עַל כִּי-אֵל מַלְאָכָיו שֶׁ-הֵם לֹא-מֵלְכֵינוּ שֶׁ-לֹא עָלֵינוּ

S
A
B

הוּא רֹךְ-בְּדוֹשׁ קִיּוֹן הוּא רֹךְ-בְּדוֹשׁ קִיּוֹן הוּא רֹךְ-בְּדוֹשׁ קִיּוֹן

שלום עליכם \ מסורתי

רקע כללי:

בעת חזרתו של היהודי מבית הכנסת הוא שר את הפיוט, כברכת שלום ובקשת ברכה מהמלאכים.

מאפייני השיר :

הפיוט כתוב במודוס "אהבה רבה", ויחודו הוא הסקונדה המוגדלת שבין דרגה שנייה לשלישית בסולם. תופעה ייחודית לפיוט זה, שכל בית בו מושר פעמיים במנגינה שונה.

הצעות לדרכי עבודה:

הכיתה תתחלק לארבע קבוצות, וכל קבוצה תמציא ריקוד לאחד הבתים, ותדגים בפני הקבוצות האחרות.

שלום עליכם, מלאכי השרת, מלאכי עליון,

ממלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

בואכם לשלום, מלאכי השרת, מלאכי עליון,

ממלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

ברבונ' לשלום, מלאכי השרת, מלאכי עליון,

ממלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

צאתכם לשלום, מלאכי השרת, מלאכי עליון,

ממלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

קידוש לליל שבת

"יום השישי.

ויכולו השמים והארץ וכל צבאם.

ויכל ה' ביום השביעי מלאכתו אשר עשה,

וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה.

ויברך ה' את יום השביעי ויקדש אותו

כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלוקים לעשות"

הצעות לדרכי עבודה:

כל הכתה תעמוד ותאמר יחד עם החזן את הקידוש

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

תהילים קכו
לחן: יוסלה רוזנבלט

[illegible]

The musical score consists of two staves, Soprano (S) and Tenor (T), both in G major (one sharp) and 4/4 time. The Soprano part features a melody with eighth and quarter notes, while the Tenor part provides a harmonic accompaniment with mostly half and whole notes.

S		למים - חורכ-נו יי גב - נ - ב	א - ז - מ - לא ה - - זור - מים	חורש - פי ק ב - - ד - מעה
T				

7

S

ו - נו - נ - נה רי - נה א - ז יא - מרו

T

ב - נה רי - נה קצו - רו ה - לוך י - לך

10

S

T

ב - - גו - יים: ה - ש - ה - גדיל - ל - ע - שות - א - לה
ו - - כה - נו מ - שא - ה - שך רע - ז - שות - ע -

13

S

ה - ש-הגדיל - ס - מ - ע שות-ע - ל - נו - ה - יי - נו - שמ - חים -

בוא - י - בוא - ב - נה - רי - נו - שא - תיו - מו - לו - א

T

שיר המעלות / תהילים קכו לחן יוסלה רזנבלט

עיבוד לאה אולשר / פלייבק מאת אילנה שרגו

שיר המעלות	שובה ה'
בשוב ה'	את שביתנו
את שיבת ציון,	כאפיקים בנגב
היינו בחולמים	הזורעים בדמעה
אז ימלא שחוק פינו,	ברינה יקצורו
ולשוננו רינה	הלוך ילך
אז יאמרו בגויים:	ילך ובכה נושא משך הזרע
הגדיל ה' לעשות עם אלה	בוא יבוא ברינה
הגדיל ה' לעשות עמנו,	נושא אלומותיו
היינו שמחים	

רקע לשיר:

זהו שיר המעלות השביעי, והוא נחלק לשני חלקים שווים :
א' נפתח ב- "בשוב ה' את שיבת..." , וחלק ב' מתחיל ב- "שובה ה' את שביתנו...".
חלק א' מדבר בלשון עבר, ואילו חלק ב' בלשון ציווי או עתיד.
רוב המפרשים פרשו "שיבת ציון" כשיבת גולי ציון מגלותם בבבל.
יש אומרים "שיר המעלות" בשבת ויום טוב, ובכל יום שאין אומרים בו תחנון, וגם
בסעודות מצווה.
את הלחן כתב אחד מגדולי החזנים של תקופתנו יוסלה רזנבלט.

מאפייני השיר:

פסוק א' מתחיל בטוניקה ומסתיים עליה
פסוק ב' מתחיל על הדומיננטה אולם ההרמוניה מז'ורית – מי במול מז'ור הסולם המקביל
פסוק ג' הוא מעין וריאנט מצומצם של הפסוק השני מבחינה מלודית וגם מבחינה הרמונית
פסוק ד' הוא נקודת השיא שבשיר ומתחיל בצליל הטוניקה גבוה באוקטבה, והוא
מאופיין בצעדי סקונדות. את השיא מבליטה ההרמוניה הייחודית שלו – הדרגה הששית
מז'ורית לה במול מז'ור

הצעות לדרכי עבודה:

❖ הכיתה תתחלק לשניים: קבוצה א' תשיר את מנגינת השיר, וקבוצה ב' תשיר ו/או תנגן את הקול השני.

❖ הכיתה תבצע את התזמור לפי ההצעה המצורפת.

❖ רעיונות נוספים במזמור שיר ד'.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

Soprano Recorder

Glockenspiel

Bells

Triangle

Timpani

בפעם השנייה

simile

3 3 3 3

5

S. Rec.

Glk.

Bls.

Trgl.

Timp.

9

S. Rec.

Glk.

Bls.

Trgl.

Timp.

אנא השם

ניגון חסידי

Tenor

Moderato *mp*

5 *Gm* *Cm* *Gm*

9 *Bb* *mf* *Bb* *Cm* *D* *Gm* *Gm*

13 *Cm* *Gm* *Cm* *rit.* *D* *Gm* *Fine*

17 *f* *Bb* *F* *Bb* *Cm*

21 *Bb* *F* *Bb* *Bb*

26 *F* *Bb* *Eb* *Bb* *Cm* *D7* *Gm* *D.C. al Fine*

"אנא השם" / ביצוע: עזי שורץ

רקע לשיר:

הניגון החסידי מביע תחושות עמוקות, הנובעות מהגישה הבסיסית של החסידות, שעבודת ה' תעשה בשמחה, והניגון הוא בבחינת גשר להתרוממות הנשמה, להתלהבות ולתקון העולם. הניגון לפי תורת החסידות נמצא במרכז עולמו הפנימי של היהודי. זהו האמצעי הטוב ביותר להביע רחשי לב, הלכי רוח ומצבי נפש. בניגון ניתן לו לחסיד להביע את געגועיו ואת כיסופיו לאביו שבשמים. ישנם ניגונים נוגים, וישנם עליזים ונלהבים. יש ניגונים המבוססים על מנגינות של שירי לכת צבאיים, וישנם ניגונים שהוסיפו להם טכסטים.

הצעות לפעילות:

התלמידים יאזינו לניגון וינסו ליצור סיפור משלהם על השבת. ניתן לחלק את הכיתה למספר קבוצות כשכל קבוצה תחבר סיפור משל עצמה. בהאזנה נוספת תציג קבוצת ילדים את הסיפור שלה בפני כל הכיתה, ותמחזי ותלווה בתנועה על רקע המוסיקה. אפשר גם לחבר מילים ללחן ולשיר אותם.

אֵלֹהֵי הַשָּׁמַיִם

Glockenspiel

Bells

Triangle

Glk.

Bls.

Trgl.

Glk.

Bls.

Trgl.

Fine

Glk.

Bls.

Trgl.

D.C. al Fine

1 2

D.C. al Fine

D.C. al Fine

תפילה לשלום המדינה

[illegible]

תפילה לשלום המדינה

לחן : סול ז'ים עיבוד ותיזמור: ריימונד גולדשטיין ועזי שוורץ

רקע לשיר:

תפילה זו נאמרת מידי שבת לפני תפילת מוסף לשבת, וכן ביום העצמאות. היא בבחינת תקנה של הרבנים הראשיים.

מאפייני השיר:

מבנה

א - "אבינו", ב – "ברך" א - "אבינו", ג - "ושלח", א - "אבינו", ד חזק א אבינו קודה אמן

השיר כתוב בצורת רונדו. חלק ד הנפתח במלה "חזק" הוא בעל אופי דרמטי - אופראי, ומאפשר לחזן להבליט את יכולתו הקולית.

הצעות לפעילות :

הילדים יושבים מסביב לדגל גדול של מדינת ישראל או סדין שמפת א"י מצויירת עליו.

מילות השיר מופיעות בעמוד הבא

מניעים את הבד בתנועות קטנות לסירוגין מצד לצד לעצור את התנועה להרים את הבד לאט לעצור את התנועה לקום לעמוד כמו בשורה 1 ושורה 2 בעמידה להכנס למעגל לצאת החוצה ללכת במעגל עם הבד להתיישב ולהניח את הבד על הרצפה במו 11 וב2 בישיבה הילדים קמים ומתחברים זה אחר זה בתנועות עוצמתיות על המילים חזק יושבים סביב הבד כמו ב1 ו2	אבינו שבשמים צור ישראל וגואלו ברך את מדינת ישראל ראשית צמיחת גאולתנו הגן עליה באברת חסדך ופרוש עליה סוכת שלומך אבינו שבשמים צור ישראל וגואלו ושלח אורך לעמיתך לראשיה שריה ויועציה ותקנם בעצה טובה מלפניך ותקנם בעצה טובה מלפניך אבינו שבשמים צור ישראל וגואלו חזק..... חזק את ידי מגיני ארץ קודשנו והנחילים אלוקינו ישועה ועטרת נצחון תעטרם חזק את ידי ראשיה חזק את ידי שריה ועטרת נצחון תעטרם ונתת שלום בארץ ושמחת עולם ליושביה אבינו שבשמים ונאמר אמן
---	--

תפילה לשלום הבמדינה

Flute

Glockenspiel

Triangle

11

Fl.

Glk.

Trgl.

19

Fl.

Glk.

Trgl.

32

Fl.

Glk.

Trgl.

מזרחות לשבת

Soprano

5

S

5

2

2

2

2

2

46 Gm C F C F D Gm Dm A Dm C

בוֹד-לֵךְ לֵךְ - לִי בִּים - בְּכוֹחַ - חַי וְכוּל - כִּי בַח-יֵד נוֹפֵס - נוֹדֵעַ לְחוּ - יֵמ חוּא נוֹ - תִּי

52 F C F D G A 1 Dm C 2 Dm

לֵךְ - בִּיא בּוֹד-לֵךְ בִּיא - נֶחַח חוּ - יֵלֵא בִי - בְּלֵדֶת - חֶמֶם

57 Dm A Gm

נֶפֶס - מִים - בֶּשׂ - לֵוֹנֵה מִים - שִׁינֵה נֶפֶס - לֵחַח - יֵמִי שִׁינֵה נֶפֶס - מִים - בֶּשׂ - לֵוֹנֵה

63 A 1 Dm 2 Dm Dm Dm

יֵן - יֵשׁ לִי שֶׁל כּוֹס לֵי נוֹתַת אֵם אֵחַ - אֵחַ - אֵחַ לֵחַח - יֵחַח - יֵמִי שִׁי

68 D Gm A A

יֵן - יֵשׁ לִי שֶׁל כּוֹס לֵי נוֹתַת אֵם אֵחַ - אֵחַ - אֵחַ לֵחַח - יֵחַח - יֵמִי שִׁי

72 A 1 Dm 2 Dm A7 Dm

לֵךְ - בִּיא בּוֹד-לֵךְ בִּיא - נֶחַח חוּ - יֵלֵא בִי - בְּלֵדֶת - חֶמֶם

הליכה במעגל בכיוון השעון ארבעה צעדים למרכז המעגל וחזרה כמו השורה א כמו בשורה ב	הבו לה' בני אליהם, הבו לה' כבוד ועוז הבו לה' כבוד שמו, השתחוו לה' בהדרת קודש קול ה' על המים, אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים
1 1. תנועות מצד לצד בעמידה 2. גלגול כפות ידיים 3. הרמת כפות ידיים למעלה כמו ב1 כמו ב2 כמו ב3	צור משלו אכלנו ברכו אמוניי שבענו והותרנו כדבר ה' הזן את עולמו רוענו אבינו אכלנו את לחמו ויינו שתינו
הליכה במפוזר הליכה אחורנית הליכה קדימה בשינוי כיוון הליכה אחורנית סיבוב במקום עצירה ותנועה חופשית בידיים התכופפות בהדרגה וקימה עם הנפת זרועות	יגדל אלוקים חי וישתבח, נמצא ואין עת אל מציאותו. אחד ואין יחיד כיחודו, נעלם וגם אין סוף לאחדותו אין לו דמות הגוף ואינו גוף, לא נערוך אליו קדושתו. קדמון לכל דבר אשר נברא, ראשון ואין ראשית לראשיתו.

המשך המחרוזת

צעד פתיחה – סגירה מצד לצד כני"ל התקדמות בצעדי רדיפה בעיגול כני"ל לצד שני	המבדיל בין קודש לחול חטאתינו הוא ימחול זרענו וכספנו ירבה כחול וככוכבים בלילה לכבוד חמדת לבבי אליהו הנביא
כפות ידיים מחוברות כלפי מעלה בתנועות סיבוביות תנועה משולבת של הזרועות עם כל הגוף קדימה ואחורה עצירה בסוף המשפט	לנר ולבשמים נפשי מייחלה אם תתנו לי כוס של יין להבדלה